

17 Ιανουαρίου 2015

«Παραμύθια στη Βιβλιοθήκη»

[Άρθρα](#) / [Πολιτισμός](#) / [Συνεντεύξεις](#)

[Κατερίνα Χουζούρη](#)

Την πρώτη Παρασκευή κάθε μήνα, στην Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Αθηναίων, από τον Ιανουάριο μέχρι τον Ιούνιο, πραγματοποιούνται αφηγήσεις για ενήλικο κοινό. Αφηγήσεις και Παραμύθια ζυμωμένα με τη σοφία της ζωής, παραμύθια λαϊκά, παραμύθια απ' της ανατολής τα σταυροδρόμια, παραμύθια της μεταμόρφωσης και της αλλαγής...

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Παραμύθια
για μεγάλους

στη
βιβλιοθήκη

Παρασκευή
9 Ιανουαρίου
2015

Με τον Δημήτρη Προύσαλη
κάθε πρώτη Παρασκευή του μήνα
στην Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη
του Δήμου Αθηναίων
(Δομοκού 2, απέναντι από το Σταθμό Λαρίσης)

Νοέμβριος 2014-Ιούνιος 2015

Ώρα έναρξης: 19.15
Μετά την έναρξη των αφηγήσεων
δεν θα επιτρέπεται η είσοδος.

Β ΠΕΡΙΟΔΟΣ
«Στάσου να σου πω μίαν ιστορία»
Παραμύθια για το σύμπαν της αφήγησης

Είσοδος Ελεύθερη
Πληροφορίες - κρατήσεις θέσεων:
Τηλ.: 210 8810884 - 210 8846009

Υπεύθυνος γι' αυτές τις πολύ όμορφες βραδιές, είναι ο Παιδαγωγός, Συγγραφέας και Αφηγητής Δημήτρης Προύσαλης, ο οποίος μίλησε στην Πεμπτουσία γι' αυτό το πρόγραμμα.

Πεμπτουσία: Θα θέλαμε να μας μιλήσετε για τα θέματα που έχετε επιλέξει και

ιδιαίτερα για όσα αφορούν μια σειρά από ζητήματα υπαρξιακά, όπως για τη σοφία της ζωής, τον έρωτα και το θάνατο, για τη μεταμόρφωση και την αλλαγή. Είναι γνωστό, ότι είναι ευρύτατη η θεματολογική γκάμα των λαϊκών παραμυθιών. Πώς αποφασίσατε την επιλογή των συγκεκριμένων θεμάτων;

Δ. Προύσαλης: Η επιλογή των συγκεκριμένων θεμάτων που αφορούν στο ερώτημά σας, έχει γίνει με βάση τον διαχρονικό χαρακτήρα θεμελιωδών αναγκών του ανθρώπου που καθορίζουν τόσο τις επιλογές του όσο και την ποιότητα της ζωής του. Μπορεί οι υλικές συνθήκες της ζωής του ανθρώπου, το πλαίσιο κοινωνικά και ιστορικά όπου κινείται, να διαμορφώνεται από τις τρέχουσες για κάθε εποχή αντιλήψεις και λογής-λογής επιρροές και κατευθύνσεις, όμως ζητήματα υπαρξιακής φύσης εξακολουθούν να τον απασχολούν καταργώντας τις περιοριστικές δεσμεύσεις τόπου και χρόνου.

Για παράδειγμα ο έρωτας τόσο σε υλικό όσο και σε πνευματικό επίπεδο, προσανατολισμένος σε πρόσωπα, ενέργειες ή ιδέες φαίνεται να αποτελεί μια πρωταρχική ποιότητα συμπύκνωσης συναισθηματικής και ψυχολογικής. Ως μια από τις πιο παλιές καταγεγραμμένες λογοτεχνικά παραμυθιακές ιστορίες είναι αυτή του Έρωτα και της Ψυχής στο έργο του Απουλήιου «Ο Χρυσός Γάιδαρος ή Μεταμορφώσεις», υπόθεση με ευρύτατη διάδοση και εξάπλωση μέσα από το πασίγνωστο «Η Πεντάμορφη και το Τέρας». Ο θάνατος από την άλλη εξακολουθεί να απασχολεί άδηλα ή μη το ανθρώπινο είδος με ποικίλες διαθέσεις, τοποθετήσεις και συμπεριφορές, παρ' όλες τις απαντήσεις που πρότειναν οι θρησκείες του κόσμου. Θα έλεγα μάλιστα πως συνεχίζει να δημιουργεί ερωτηματικά, παρά τις βεβαιότητες, στις οποίες επεχείρησε να στηριχτεί ο άνθρωπος. Το παλαιότερο μέχρι σήμερα σωζόμενο Έπος του Γκιλγκαμές, των Σουμερίων, έχει ως κεντρικό του θέμα τη διαχείριση του αναπότρεπτου φαινομένου του θανάτου και την αναζήτηση της αθανασίας ήδη από το 1800 π.Χ.

Οι μεταμορφώσεις και οι αλλαγές φαίνεται να είναι σύμφυτες εκδηλώσεις στην μυητική πορεία των ανθρώπων προς την ολοκλήρωσή τους, μια φυσιολογική αποτύπωση των αναζητήσεων, των προσαρμογών, των νέων αναγκών επιχειρούμενων ισορροπιών, των παροδικών αποτυπώσεων και των εν δυνάμει αναδυόμενων ανησυχιών, που καθρεφτίζονται μέσα από περισσότερο ή λιγότερο παγιωμένες ή μη συμπεριφορές και εκφράσεις ατομικές-προσωπικές και συλλογικές-κοινωνικές. Όλα τα προαναφερόμενα γίνονται υποθέσεις υπό διαπραγμάτευση, μέσα από τις συνθέσεις των λαϊκών παραμυθιών του κόσμου, εκεί όπου όλα μπορούν να ειπωθούν κάτω από την ασφαλή σύμβαση της ψευδολογικής συγκατάβασης-συγκατάθεσης αλλά και του αποστασιοποιημένου «Μια φορά κι έναν καιρό...». Είναι εκπληκτική η ποικιλία των προσφερόμενων

παραμυθιακών ιστοριών, από όλες τις γωνιές του κόσμου που θίγουν τόσα πολλά και με τέτοιον τρόπο ζητήματα.

Οι θεματικές που επιλέγω λοιπόν κάθε φορά πηγάζουν από την τοποθέτηση που έχω για το ρόλο του προφορικού αφηγητή-παραμυθά και τη σημαντικότητα της παρουσίας του ως κουβαλητή της συλλογικής μνήμης-αποτυπωμένης μέσα σε ιστορίες δοκιμασμένες στο χρόνο. Ο αφηγητής δεν είναι ένας παροδικός και εφήμερος διασκεδαστής κοινού. Έχει την ευθύνη της διαχείρισης ενός πλούτου που τον ξεπερνά και οφείλει να τοποθετείται για όσα συμβαίνουν γύρω του, γνωρίζοντας τη δύναμη του υλικού του και έχοντας επίγνωση της λειτουργίας του. Είναι ένας ταπεινός συνομιλητής με μια άυλη πνευματική κληρονομιά που αφορά όλους τους ανθρώπους, αυτούς που προϋπήρξαν, αυτούς που σήμερα ανασαίνουν και εκείνους που θα έρθουν.

Η ώρα της αφήγησης

Πεμπτουσία: Πώς λειτουργεί η αφήγηση;

Δ. Προύσαλης: Η αφήγηση λαϊκών παραμυθιών είναι μια μοναδική εμπειρία όπου το κοινό έχει την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με προφορικό υλικό της συλλογικής μνήμης, το οποίο συναντιέται με την ατομική εμπειρία και το προσωπικό βίωμα. Δημιουργείται μια ατμόσφαιρα ονειρικού ταξιδιού αλλά και αναστοχαστικής διάθεσης στα πλαίσια της κοινής συνεύρεσης σε χρόνο και χώρο, εκεί που το τώρα συνομιλεί με το χτες, μέσα από τα λόγια πολλών ανθρώπων που έγιναν σκιές στο πέρασμα των καιρών και τις ιστορίες που ταξιδεύουν χιλιάδες μίλια μακριά για να έρθουν να μας συναντήσουν, μικρούς και μεγάλους. Κανένας δεν ξεχνάει μια βραδιά ζωντανής αφήγησης λαϊκών παραμυθιών που ανακινεί μνήμες από την παιδική του ηλικία, αλλά μπορεί να τον συντροφεύει και στα γηρατειά του και θεωρείται μια εμπειρία που ξεπερνάει τα όρια ενός καλλιτεχνικού γεγονότος, όπου

με πρόσχημα την ψυχαγωγία επιτελείται παράλληλα και ταυτόχρονα μια άδηλη υποστηρικτική, παραινετική, συμβουλευτική, καθησυχαστική, προτρεπτική και ενθαρρυντική διαδικασία για την ατομική-υποκειμενική υπόσταση και τη συλλογική κοινωνική συνοχή, μεταφέροντας παγκόσμια θετικά μηνύματα ψυχοσυναισθηματικής διαπραγμάτευσης και συμπεριφορικής επικοινωνιακής διάθεσης. Ένας μεγάλος σκανδιναβός σκηνοθέτης διατύπωσε κάποτε την άποψη πως τα ψέματα που λέμε στον εαυτό μας ή στους άλλους μας βοηθούν να υπεκφεύγουμε τις δυσκολίες της ζωής ενώ τα ψέματα των παραμυθιών να τις αντιμετωπίζουμε. Η αφήγηση λαϊκών παραμυθιών μας επιτρέπει να δημιουργούμε μια φανταστική διάσταση του πραγματικού κόσμου και εκεί υπό το ασφαλές πλαίσιο των προσομοιώσεων να ξαναεκτιμούμε την βιωμένη εμπειρία και να επαναπροσδιορίζουμε την πορεία μας στον κόσμο. Στην ψυχολογία αυτό ονομάζεται «αναπλασιώση». Τα παραμύθια μας προτείνουν λοιπόν στάσεις και παρουσιάζουν ενεργητικές συμπεριφορές, που αλλάζουν ολοκληρωτικά την ποιότητα εσωτερική ή εξωτερική των πρωταγωνιστών, σε ένα καθεστώς κινητικότητας με νόημα και ουσία μέσα από την οικειότητα, τη δυναμική, την αμεσότητα, του ανθρώπινου λόγου που αναδεικνύεται ως η απόλυτη επικοινωνιακή πράξη: «Πάρε τις λέξεις μου, δώσ' μου το χέρι σου και όλα θα πάνε καλά. Τα κακά θα τελέψουν, τα άσχημα θα σβηστούν, οι φουρτούνες θα κοπάσουν, το καλό θα μπολιαστεί για ν' αντέξει. Πίσω από τις καταιγίδες κρύβεται η καλοκαιρία, κι έχει τον νου σου γιατί τίποτε δεν είναι για πάντα...».

Πεμπτουσία: Είναι η πρώτη φορά που εφαρμόζεται το πρόγραμμα «Παραμύθια στη Βιβλιοθήκη»;

Δ. Προύσαλης: Το συγκεκριμένο πρόγραμμα-πρόταση εφαρμόζεται για δεύτερη συνεχόμενη περίοδο για το διάστημα Νοεμβρίου 2014-Ιουνίου 2015, μετά την περυσινή μεγάλη ανταπόκριση και κοσμοσυρροή (Οκτώβριος 2013-Ιούνιος 2014). Απευθύνεται σε εφήβους και ενήλικο κοινό και οι αφηγήσεις πραγματοποιούνται κάθε πρώτη Παρασκευή του μήνα στις 7.00 μ.μ. στην Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Αθηναίων (Δομοκού 2, Σταθμός Λαρίσης) με ελεύθερη πάντα είσοδο αλλά απαραίτητη την κράτηση θέσεων τηλεφωνικά (210-8810884). Υποστηρίζεται οργανωτικά από τον Οργανισμό Πολιτισμού Αθλητισμού και Νεολαίας.

Πεμπτουσία: Πώς συνδέεται η αφήγηση με το χώρο των βιβλιοθηκών;

Δ. Προύσαλης: Η σύνδεση του προφορικού λογοτεχνικού λόγου με την έντυπη παραγωγή αποτέλεσε πάντα ένα στοίχημα για τους χώρους γνώσης και πληροφόρησης των βιβλιοθηκών. Στα τέλη του 1890 καταγράφεται ένα πολυσήμαντο κοινωνικοπολιτιστικό γεγονός στις ΗΠΑ με τη λειτουργία γωνιών

αφήγησης αρχικά για παιδικό κοινό, στις δημόσιες βιβλιοθήκες των μεγαλύτερων αστικών κέντρων Ντένβερ, Βοστώνης, Μασαχουσέτης, Πίτσμπουργκ, Νέας Υόρκης. Στόχος ήταν η δημιουργία γέφυρας μέσω του προφορικού λόγου-οικείου στα βιώματα των ανθρώπων-με το υλικό των βιβλιοθηκών για τη λειτουργική είσοδο του κοινού γενικών χαρακτηριστικών, αλλά και η άτυπη υποστηρικτική παρέμβαση σε ενήλικους και παιδιά μετανάστες για τη βελτίωση στη χρήση της γλώσσας. Η εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων για την κάλυψη των νέων αναγκών δημιουργεί τη συγκρότηση «σχολών» αφήγησης και την καθιέρωση της «Ωρας της αφήγησης» ως νέου θεσμού.

Το 1927 το 79% των βιβλιοθηκών στις ΗΠΑ διοργάνωναν σε τακτική-περιοδική βάση προγράμματα αφήγησης για παιδικό και ενήλικο κοινό φέρνοντας στο προσκήνιο εμπνευσμένες βιβλιοθηκάριες οι οποίες ξεπήδησαν με παράλληλη επαγγελματική σταδιοδρομία στο χώρο της αφήγησης (πχ. Ruth Sawyer, Augusta Baker, Beth Nesbitt, Gudrun Thorne κλπ). Λίγο αργότερα εμφανίζονται σε ευρωπαϊκές και μη χώρες (Μ. Βρετανία, Γαλλία, Καναδάς, Ιαπωνία, Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία) οι θεσμοθετημένες αφηγήσεις στους χώρους των βιβλιοθηκών και σιγά-σιγά καταγράφεται μια τεράστια εμπειρία από την παγκόσμια εξάπλωση του φαινομένου, ενώ στις πρόσφατες δεκαετίες παρουσιάζονται σημαντικές νέο-αφηγήτριες από τον χώρο των βιβλιοθηκάρων με πολύτιμη συμβολή στην εξάπλωση της προφορικής αφήγησης (Eileen Colwell, Anne Pelowski κλπ).

Πεμπτουσία: κύριε Προύσαλη, θα θέλατε να μας μιλήσετε τώρα για το 2^ο Φεστιβάλ Αφήγησης «Αθήνα... μια πόλη παραμύθια 2015», καθώς και για την πρότασή σας;

Δ. Προύσαλης: Φέτος με αφορμή το 2ο Φεστιβάλ Αφήγησης «Αθήνα...μια πόλη παραμύθια 2015» που συν-διοργανώνεται από τον Δήμο της Αθήνας (ΟΠΑΝΔΑ) με το Φεστιβάλ Αφήγησης Πηλίου του Κένταυρου, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Αφήγησης (20 Μαρτίου), θα έχουμε την υποστήριξη της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών με την παραχώρηση δύο ενοριακών εστιών όπου θα ακουστούν συναξαριακές ιστορίες από κληρικούς. Η δίχρονη εμπειρία που αποκομίσαμε από το Πήλιο στη σχετική θεματολογία, μας οδήγησε να προτείνουμε κάτι αντίστοιχο και να ευοδωθεί η κίνησή μας.

Κατερίνα Χουζούρη

<http://bitly.com/1sJj6vT>